

ИЗВЈЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА 2007-08

НАЈСТАРИЈЕ ГРУПЕ "Десет другара"

Програм за најстарију групу припремила, водила и коментаре дала
Гордана Пушкаревић

Учесници

Учесници програма за најстарију групу "Десет другара" су дјеца од 7 до 11 година која већ похађају редовну америчку школу у Бостону или околини. Од десет редовних учесника програма шест су дјевојчице а четири дјечака. Учесници су дјеца прве генерације имиграната са подручја бивше Југославије. На почетку програма, сва дјеца су могла да се изражавају на српском са више или мање потешкоћа (осам дјеце - екавска варијанта, двоје - ијекавска). Мада је троје дјеце рођено у Србији, нико од њих није ишао у школу на српском језику, нити је и једно од дјеце имало икакво претходно формално образовање на српском језику (курс или приватне часове српског). Већина су говорила српски код куће са бар једним од родитеља или су им се родитељи обраћали на српском а они су одговарали на енглеском. Као по правилу, дјеца су међусобно комуницирала на енглеском, како са браћом и сестрама тако и са пријатељима српског поријекла. Она дјеца која су редовно ишла на распусте у српска говорна подручја или су им баке и деде редовно долазиле у посјете, имала су правилнији изговор и богатији рјечник. Већина дјеце је имала мање или више нагласак, неки нису могли изговорити одређене гласове (љ, с,), тешко су правили разлику између ч-ћ, ђ-џ, имали су проблема са падежима, конструкцијом реченица, оскудним рјечником. Нико од дјеце није писао или читао ћирилицу.

Изазов је био процијенити ниво лингвистичког знања дјеце и на основу тога направити адекватан програм. На срећу, учитељица ове групе је мајка двоје дјеце из групе и била је учитељица истој дјецы неколико сусрета претходне године. На основу тога имала је изузетну прилику да посматра и процјењује језичку спремности дјеце и да у складу са тим припреми адекватан програм.

Иницијални програм рада најстарије групе 2007-08

План и програм за рад најстарије групе за 2007- 08 је био направљен имајући у виду специфичан профил дјеце учесника програма као и поштујући жеље и очекивања родитеља.¹ Основни циљ програма је био да код дјеце на прави начин пробуди жељу за учењем и усавршавањем српског језика, како би они били мотивисани да и даље самостално истражују и истински учествују и у другим аспектима очувања српског језичког и културног идентитета.

Програм је замишљен као 14 интересантних тематских цјелина, комбинованих из неколико различитих предмета : језик, књижевност, географија, историја, наука. Нагласак је на српском језику и књижевности као кључевима за разумијевање нашег културног наслеђа , али и на темама које су емоционално и социјално интересантне за овај узраст (пријатељство, осјећања, породица, ...). Из тог разлога пажљиво су изабране наставне јединице из уџбеника за 1, 2, 3, и 4 разред Креативног центра Свет око нас и Природа и друштво са часовима из језика и књижевности по истом програму. (Детаљан опис наставних цјелина се налази у ДОДАТКУ 1 и 2)

Два додатна сусрета су предвиђена за дјечије приредбе које су кроз игру, пјесму, драматизацију и дружење требале да послуже као различит метод процеса учења и дружења.

Имајући у виду различит ниво знања српскога језика и различит ниво академске спремности ученика, ове наставне јединице су замишљене као флексибилне и отворене за промјене и адаптације.

ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

Српски језик и књижевност

Савладавање технике читања и писања ћирилице;

¹ Жеље и очекивања родитеља су дефинисана на основу упитника који је понуђен на крају претходне школске године. Упитник је помогао дефинисању глобалне слике жеља и очекивања родитеља дјеце полазника програма. Неке од кључних сугестија родитеља: нагласак на језику и изражавању, обичаји, традиција, географија, историја, моралне вриједности (породица, другарство...) српски великани, математика, музика, по уџбеницима Креативног центра.

Богаћење рјечника;

Оспособљавање за усмено и писмено препричавање и описивање;

Усвајање књижевних појмова: басна, бајка, пословица, загонетка, народна усмена књижевност, драма;

Разумијевање прочитаног, главне личности, догађај, мјесто и вријеме радње, поука;

Изговор

Правилно изговарање гласова

Његовање спонтаног и течног изражавања

Граматика

Слова-гласови (Азбука) сугласници - самогласници

Ријечи (именице, заменице, глаголи, придјевни, прилози, приједлози, бројеви, узвици, рјечице..)

Реченице(обавјештајне, узвичне, упитне; потврдне - одричне)

Дијелови реченице : радња, вршилац радње

Грађење ријечи

Вишезначност ријечи - ријечи истог облика а различитог значења

Ријечи које имају различите облике а слично или исто значење

Ријечи са супротним значењем

Ријечи са умањеним и увећаним значењем

Правопис

Писање великог слова

Интерпункција: упитник, узвичник, тачка, зарез, две тачке, наводници...

Уочавање и исправљање правописних грешака

Славне личности

Упознавање са познатим личностима из српске књижевности и културе.

Географија

Упознавање ученика са основним појмовима из географије:

-положај Србије у Европи, на Балкану, географске особине, оријентисање на географској карти Србије, уочавање облика рељефа, воде, насеља, познавање граница, главних градова, ријека, планина (Референца Креативни центар.. атлас, ..)
-прављење тзв. слијених мапа Србије.

Историја

Упознавање студената са српским културним наслеђем, Славени, нагласити повезаност Срба са православљем, српски обичаји, празници, светковине..

Прошлост - садашњост; путујем о кроз вријеме - некад и сад породица, школа, одјевање занимања, село, град (Референце: Креативни центар "Свет око нас" и књига " Славе и празнични обичаји " - Православна црквена општина ЛИНЦ)

Теме из свакодневног живота:

Породица, пријатељство, доброта, прошлост, будућност, промјене у природи , основни појмови из науке..

Лектира

Дјечије пјесме и приче по избору

РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕДВИЂЕНОГ ПЛАНА И ПРОГРАМА

Општи утисак

Протекла школска година је била веома успјешна. Као резултат похађања програма сва дјеца групе "Десет другара" боље владају језиком, самоувјеренија су у комуникацији како са другом дјецом тако и са одраслима. Савладали су читање и писање ћирилице (неки и латинице). Слободнији су у изражавању мисли, осјећања, и искустава на српском. Рјечник им је богатији, изражавање прецизније и са мање потешкоћа. Дјеца још увијек не комуницирају међусобно ексклузивно на српском али се чешће прихватају изазова. Упознати су са основним појмовима из језика и књижевности, географије, историје, традиције... Као резултат програма пјевају многе српске пјесмице, научили су неколико рецитација, упознати су са радом Вука Караџића, Ј. Ј. Змаја, Св. Саве ... Осим тога дјеца показују иницијативу да активно учествују не само у настави него и у другим аспектима живота комуне: одржавање

приредби, штампање књиге, оснивање музичке групе Десет другара, оснивање јаху групе, као и многобројна дружења и излети.

Приредбе

За новогодишњу приредбу у сарадњи са другим групама припремили су неколико пјесмица и рецитација.

За завршну приредбу одиграли су комедију "Да ли ће Дамојед да заволи сладолед" (адаптирани драмски текст Наташе Илић). Сва дјеца као и сви родитељи били су укључени у свим аспектима представе, избор текста, избор костима, припрема костима, осмишљавању сценографије, проп, пробе, ... Једном ријечју представа је била изузетан успјех и несумњив доказ дјечијег изузетног прогреса. Обе приредбе(новогодишња и завршна) су снимљене не само за задовољство и забаву него и као објективан запис дјечијег напретка. Показало се да је ова врста активност изузетан метод у остваривању многих циљева програма. И јасно је да ћемо се том чињеницом водити у правцу унапређивања програма. Наиме, кроз припрему представе дјеца су постепено постајала свјесна потребе обогаћивања фонда ријечи и неопходности прецизне и правилне артикулације, с тим да тај процес није долазио на силу и под стресом него природно, читањем и слушањем других. Мотивација за изражавање и усавршавање српског је произилази из потребе за игром и глумом а самопоуздање из позитивне реакције публике. И на крају, најважније, припремање представе је недвојбено зближило не само дјецу него и цијелу заједницу.

Штампање књиге

Поводом краја школске године штампали смо књигу дјечије поезије о годишњим добима на којој су дјеца радила у току године. Презентирана је такође колекција писмених радова. Поред дивне успомене на рада и дружења књига је и докуменат о дјечијем изузетном напретку у писању ћирилице као и њихове опште језичке зрелости.

Оснивање интернет групе

Дјеца су показала иницијативу оснивања јаху групе. Иницијатива је подржана под условом да комуникација буде једино на српском. Оснивање ове затворене

интернет групе показало се врло инспиративно и успјешно, дјеца су размјењивала текстове пјесама, позиве на рођендане и дружења. Са истим циљем, иницирања употребе српског језика и јачања заједнице изван наставе, организовали смо и читање драмског текста на Скајпу. Овим виртуелним читачким сусретима српски језик је добио сасвим другу димензију и увукао се у свакодневну дјечију комуникацију.

Оснивање музичке групе

Сљедећа, не мање интересантна ствар, је оснивање музичке групе Десет Другара, на иницијативу једне од дјевојчица. Музичка група се састоји од исте дјеце из најстарије групе која пјевају и свирају (два музичара клавијатуриста и кларинетиста). Дјеца се добро забављају размијењујући текстове, припремајући кореографију, вјежбајући и изводећи популарне музичке тачке (Молитва, Мали слоновии...) Овакав вид дружења је помогао да се програм обогати и пренесе из сфере традиције и прошлости, нечег далеког и неухватљивог, у нешто живо и корисно и не мање интересантно са аспекта одржања језичког и културног идентитета.

Фактори који су значајно утицали на реализацију програма.

У току реализације предвиђеног програма искристалисало се неколико фактора који су значајно утицали на реализацију програма: мотивација ученика, различит ниво академског знања и различит ниво знања српског језика, различит узраст и улога родитеља.

Мотивација ученика

У првој фази реализације програма као основни проблем за комуникацију на српском показала се мотивација. Наиме, након постављеног питања зашто похађају програм, дјеца су прилично униформно одговорила да је то зато што то родитељи очекују од њих. Осјећао се недостатак унутрашње мотивације за причање на српском. Судаћи по искуствима наших и имиграната из других земаља, ова појава није ништа изненађујуће. Дјеца уче и говоре матерњи језик углавном док не крену у обавезну америчку школу, након чега им језик, уколико се на њему не инсистира, у

најбољем случају стагнира. Дјеца групе "Десет другара" као и друга дјеца у Масачусетсу, остају у школама по шест седам сати, она дјеца чији родитељи раде остају у продуженом боравку, сви након школе имају обимне домаће, ТВ, пријатељи ... Употреба српског им је сведена на пар сати и то углавном у кругу породице. Конкретно са дјецом из ове групе изгледало је да постоји огроман процјеп између већ нагомиланог знања (условно речено на енглеском) и могућности интерпретације тог знања на српском. Српски је на неки начин застао, постао језик породице и дјетињства, претјесан и неадекватан за нагомилано знање на енглеском. Ако се уз то узме у обзир незрелост и осјетљиво предпубертетско доба разумљив је недостатак мотивације и самопоуздања у изражавању на српском. Из тог разлога прва фаза програма, у којој је инсистирано на успостављању мотива за учење српског и учествовање у програму (посјета баки, деди, пријатељи, предност познавања више језика и више култура...), показала се драгоцјеном основом за даљи рад.

Како су се дјеца у овој почетној фази лако деморалисала и фрустрирала, свјесна сиромашног избора ријечи који им је на располагању, избор познатих и једноставних тема (протекло љето, почетак школске године...) се показао као одговарајући. Међутим, на самом почетку се показало да нису сви текстови предвиђени програмом адекватни за ову специфичну групу дјеце, па су неке корекције програма биле неопходне. Испоставило се, наиме, да текстови који се обрађују морају бити једноставнији и са прецизнијим језиком. Текстови проткани хумором и са лако препознатљивом поуком (Цврчак тражи пријатеља, басне: Лав и миш...) једноставне пјесмице, скечеви, и шале били су право задовољство за дјецу (Тужибаба - Душан Радовић, Ау што је школа згодна - Ршумовић ...)

Различит ниво академског знања и познавања српског

Најстарија група се састоји од дјеце школског узраста у коме се вртоглаво брзо стичу вјештине и знања (академска и социјална). Међутим, код неких је фаза описмењавања на енглеском већ била завршена (техничко познавање слова, савладана технике читања и писања, усвојени језички, књижевни, математички, географски појмови..) док је код других та фаза тек почињала. Осим тога нека

дјеца су константно тражила изазове а друга су се лако деморалисала. Таква шароликост у нивоу знања и спремности захтијевала је да се, нарочито у почетку, обрати пажња на индивидуални рад који је адекватан могућностима и потребама сваког дјетета. У ту сврху дјеца су често груписана по годишту или знању српског. Млађој дјечи су давани краћи и мање захтјевни задаци. Оваква организација у групе или парове омогућавала је дјечи да прате свој ритам, не пожурујући или не застајкујући без потребе. Осим тога, у мањим групама (2-3) дјеца су слободније међусобно комуницирала и са више ентузијазма експериментисала са језиком и идејама. Касније су ове групе комбиноване по другим основама, рецимо, тако да је увијек неко из групе знао више и помагао осталима. Показало се да су дјеца овако организована била много боље мотивисана да заједно откривају нова знања, било да је то значење ријечи у контексту или откривање ријека и градова на карти. Кроз дијалог и дискусију, дјеца су одлично учила једна од других.

Имајући у виду да сва дјеца не могу једнако брзо да пишу и да смо временски ограничени, дуже вјежбе писања су углавном остављане за домаћи. Слова су обрађивана тако што је на часу објашњена техника писања појединог слова (штампана и писана, велика и мала) а за домаћи је остављено дјечи да вјежбају ту вјештину. Није инсистирано да дјеца уче писана слова мада је и та опција понуђена. На часу је посебна пажња обрађана на правилан изговор појединих гласова и говорне вјежбе.

Различит узраст дјеце

Дјеца различитог узраста (7- 11), двије дјевојчице су имале тек по 7 година а неки су већ били у осјетљивом предпубертетском добу. Код старије дјеце се осјећала тензија између дјечака и дјевојчица и ривалство. Ако се узме у обзир да су старија дјеца уз то била и вјештија у изражавању на српском, разумљиво је да су неки ученици губили самопоуздање, што се нарочито одражавало на њихову вољу да се изражавају на српском. Како би се избјегло да се поједина дјеца осјећају инфериорније или супериорније константно је инсистирано на атмосфери блискости, толеранције и другарских односа. Оваква атмосфера одржавана је кроз заједничко пјевање, игру, шалу, обиљжевање рођендана, заједничку ужину ...

Овакве методе су истовремено омогућавале богаћење језика и култивисање говора као и развијање осјећаја блискости међу дјецом.

Улога родитеља

Показало се да је улога родитеља веома значајан фактор у реализацији програма. Као прво, значајно је нагласити да родитељи дјече ове групе не сматрају српски инфериорнијим или мање значајним од енглеског у свом и у животу своје дјече. Њихов позитиван однос према језику и снажан осјећај културног идентитета преносио се и на дјecu. Важно је истаћи њихову одлучност у довођењу дјече на сусрете, успркос преоптерећености другим обавезама, несебично залагање за обезбјеђивање услова за рад школице (плаћање школарине, обезбјеђивање простора како за наставу тако и за додатне пробе и дружења, храна, помагање при домаћим, обезбјеђивање материјала, штампање књига, маркетинг...).

КОМЕНТАРИ

У току наставе долазило је до промјена у плану и програму тако да иницијални програм није у потпуности испуњен. Неки садржаји су замијењени због недостатка времена за имплементацију. Припрема за представу за крај школске године и неадекватан простор који је захтијевао ротацију три старосне групе у двије учионице су ограничили вријеме за активности предвиђене програмом. У току године убачене су ванредне активности (посјета оца Александра поводом Божића, посјете средњошколаца). Ове ванредне активности су недвојбено обогатиле програм али су са друге стране захтијевале сужење обима предвиђеног програма. Организовали смо посјете средњошколаца како би дјечи дали прилику да се сретну и упознају са позитивним "роул моделима". Имали смо три овакве посјете које су трајале по 15 - 20 минута. Посјете су биле корисне како дјечи из групе тако и средњошколцима који и сами требају прилику за вјежбање српског.

Што се тиче језика, при реализацији овог програма посебна је пажња усмјерена на процес "активног и природног сазнавања и усвајања језика" радије него на листању језичких правила која се "тешко памте и лако заборављају." Да би се до тога дошло било је неопходно комбиновати различите методе учења и

презентирања материјала (игра, дружење, глума, пјесма, дијалог, дискусија, презентација, интернет и традиционалан облик наставе).

У циљу популарисања читања на српском, инсистирало је да се група претплати на дјечије часописе (Школарац и Школарка). Показало се да ови савремени и занимљиви текстови дају дјеци увид у свакодневни језик и модерну дјечију културу. Они помажу формирању слике свакодневице дјетета у Србији а и одличан су извор материјала за подстицање интересантних дискусија и живих разговора.

У циљу популарисања читања основали смо размјену књига. Међутим, иако ми као заједница већ посједујемо импресивну колекцију дјечијих књига, идеја није заживјела. Проблем представља простор за држање књига, евиденција књига, као и координација куповине књига (како би се избјегло непотребно гомилање истих наслова). Наиме, родитељи константно доносе и купују књиге, међутим, осјећа се потреба за бољом информисаности родитеља и учитеља о најновијим догађањима на пољу у српске дјечије литературе.

Креативни центар се показао као интересантан и неисцрпан извор информација и смјерница за наш програм, међутим, не треба заборавити да је група дјеце, којој се Креативни центар обраћа, униформна (дјеца први разред, дјеца други разред...) Што значи да је Креативни центар намијењен школама у којима дјеца немају проблема са разумијевањем и изражавањем на српском језику и у којима се настава одвија свакодневно најмање 5 сати. Наши сусрети су се одвијали сваке друге седмице по три сата. Очигледна је потреба за објављивањем уџбеника намјењених искључиво оваквој специфичној групи ученика. Евентуалним прилагођавањем програма рада Креативног центра и његовим комбиновањем са адекватним програмом рада уџбеника за учење српског као другог језика у многоме би помогло раду како дјеце тако и у учитеља и родитеља. Нпр. рад на домаћем (углавном онај који је биран из Забавне граматике) захтијевао је константну помоћ и подршку родитеља (они су их и несебично давали) али се често јављала фрустрација јер се догађало да ни родитељ ни дијете не разумију инструкције. Питања су бивала често конфузно формулисана, илустрације су нејасне (нпр. ребуси и крижалке), избор ријечи је често недовољно прецизан и

далеко изнад дјечијег фонда ријечи (архаизми, локализми, туђице ...) У ту сврху често је прибјегавано припремању поједностављених материјала за вјежбе и домаће, са једноставнијим и прецизнијим језиком.

ЗАКЉУЧАК

Основни циљеви програма су испуњени, очекивања су превазиђена. Ова година је била врло значајна за дефинисање циља постојања КОМЕТЕ, кристализацију идеја, будућност и континуитет. Помоћ Министарства за дијаспору Републике Србије је била значајна и олакшала је извођење програма док је пресудан био допринос родитеља и учешће дјецe. Надамо се да ће примјер КОМЕТЕ помоћи и потакнути и друге да се организују са истим циљем очувања нашег језичког и културног идентитета.

САДРЖАЈ:

Учесници	1
Иницијални програм рада најстарије групе 2007-08.....	2
ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА	2
Српски језик и књижевност.....	2
Изговор	3
Грамматика.....	3
Правопис	3
Славне личности.....	3
Географија.....	3
Историја	4
Теме из свакодневног живота:.....	4
Лектира	4
РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕДВИЂЕНОГ ПЛАНА И ПРОГРАМА	4
Општи утисак	4
Приредбе	5
Штампање књиге.....	5
Оснивање интернет групе.....	5
Оснивање музичке групе	6
Фактори који су значајно утицали на реализацију програма	6
Мотивација ученика	6
Различит ниво академског знања и познавања српског	7
Различит узраст дјеце	8
Улога родитеља.....	9
КОМЕНТАРИ	9
ЗАКЉУЧАК	11
ДОДАТАК 1: НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	13
1. Почетак нове школске године	13
2. Пријатељ се у невољи познаје	13
3. Сналажење у простору (географија)	13
4. Осјећања	14
5. Некад и сад (историја).....	14
6. Пратимо промјене у природи / Зима	14
7. Наше наслеђе	15
8. Породица	15
9. Ко добро чини добрим му се враћа.....	15
10. Лијепа ријеч и гвоздена врата отвара	16
11. Ко се воли тај се пише	16
12. Шаљиве приче и песме	16
13. Пратимо промјене у природи /прољеће.....	17
14. Основни појмови из науке	17
ДОДАТАК 2: ПРОГРАМ 2007-08	18

ДОДАТАК 1: НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ

1. Почетак нове школске године

Читамо и разговарамо о почетку нове школске године у КОМЕТИ.

Фокус је на српском језику и мотивима за учење.

Обрада текстова

Пјесма ђака првака - Бранко Ћошић

Ау што је школа zgodна - Љубивоје Ршумовић

Хвала- Ј.Ј. Змај

Понављање раније стеченог знања

Обрада слова: КД

Проширивање знања о врстама реченица: одричне - потврдне

Правопис: одвојено писање негације са глаголима

Народна пјесма Киша пада трава расте

Говорна вјежба - протекло љето

2. Пријатељ се у невољи познаје

Читамо и разговарамо о пријатељству, народним умотворинама, моралним вриједностима...

Добри пријатељи - Ј.Ј. Змај

Шапутање - Драган Лукић

Тајна - Мирослав Антић

Анализа текста: "Свитац тражи пријатеља "

Главни лик, споредни ликови, вријеме и мјесто радње

Народне пословице о пријатељству

Обрада слова: БЧ

Вјежба писања и изражајног читања.

Понављање раније стеченог знања кроз игру, разговор, диктат или тест.

3. Сналажење у простору (географија)

Читамо пјесмицу и разговарамо о појму домовина.

Подстицајна пјесма Шта волим - Ј.Ј.Змај:

Оријентација у простору и на географској карти Србије (положај у Европи, на Балкану, земље које је окружују, градови, ријеке планине..)

Активности из Свет око нас

Обрада слова: ЋХ

Ријечи које се римују

4. Осјећања

Читамо приче и пјесме које говоре о осјећањима и разговарамо о њима.

Са мном има нека грешка - Влада Стојиљковић

Деца могу да полете - Љубивоје Ршумовић

Анализа текста: Шаренорепа - Гроздана Олујић

Обрада слова: ЖФ

Ријечи које имају различите облике а слично или исто значење

Вјежба вербалног изражавања - да ти причам причу

5. Некад и сад (историја)

Како се некад живјело у Србији (породица, школа, село, град, исхрана, одијевање, путовање кроз вријеме)

Разликовање временске одреднице: пре, после, сада, јуче, данас, сутра
дијелови дана, дани у недељи, мјесеци, годишња доба, деценија, вијек..

Активности из Свет око нас

Обрада слова: ЦЊ

Ријечи са супротним значењем

6. Пратимо промјене у природи / Зима

Читамо и разговарамо о промјенама у природи - зима

Обрада текста: Сликарка зима - Десанка Максимовић

Књижевна врста: бајке

Славне личности: Десанка Максимовић

Изражајно читање и рецитовање - Зимска песма Ј.Ј. Змај

Празничне песме и успаванке - Божићна песмица

Обрада слова: ЋЦ

Ријечи са супротним значењем

Провера знања о годишњим добима.

7. Наше наслеђе

Читамо и разговарамо о културној традицији Срба.

Упознавање са обичајима нашег народа: рођендани , славе Божић, Ускрс, Нова година, Свети Сава - школска слава

Светлана Велмар-Јанковић - Златно јагње

Свети Сава и ђаци - Народна прича

Свети Сава и сељак без среће - Народна прича

Народне пјесме обичајне (пјеване о славама, свадбама, на жетви.. изражавала се љубав, нежност, радост, туга...)

Мајка Јову у ружи родила

Врсте ријечи

8. Породица

Читамо и разговарамо о породици (породично стабло, чланови породице, основни родбински односи)

Бака и они други - Влада Стојиљковић

Бака - Десанка Максимовић

Мати - Ј.Ј. Змај(Читанка 1 стр. 82)

Седам прUTOва Народна приповјетка

Писање састава - Члан моје породице

Именице - ријечи које именују предмете, бића и појаве

Загонетке- игра ријечи која се састоји од необичног питања у којем се крије одговор

Породично стабло

9. Ко добро чини добрим му се враћа

Изражајно читамо, пажљиво анализирамо и разговарамо о причама које говоре о добрим дјелима.

Лав и миш :басна по Езопу

Голуб и пчела народна прича

Свети Сава и млад човек - Симеон Маринковић

Главни ликови, мјесто и вријеме радње

Причање по сликама

Ријечи са увећаним значењем (аугментативи)

Ријечи са умањеним значењем (деминутиви)

10. Лијена ријеч и гвоздена врата отвара

Читамо и разговарамо о животу у групи, о лијепом понашању, међуљудским односима.

Две козе - Доситеј Обрадовић

Гозба - Мирослав Антић

Тужибаба - Душан Радовић

Ветар и сунце Народна приповјетка

Глаголи - ријечи које означавају радњу, стање, збивање

Пера као доктор - Ј.Ј.Змај

11. Ко се воли тај се пише

Читамо и разговарамо о љубави.

хумор -..

Прва љубав Бранислав Нушић (Славне личности)

Стактарева љубав Гроздана Олујић

Плави чуперак М. Антић

Још о глаголима: глаголска времена (прошло, садашње будуће)

Семантичка вјежба тумачење израза : Песма о носу и о заносу

12. Шаљиве приче и песме

Анализа текста, вербалне и писмене вежбе.

Изокренута прича- Бранко Ћопић

А зашто он вежба - Душан Радовић - драма

Једна смешна песма (прича из детињства Д. Радовића

Придјеви - ријечи које описују именицу (присвојни, описни градивни)

Књижевна врста - драма

Глумимо

13. Пратимо промјене у природи /прољеће

Примјећујемо и разговарамо о промјенама у природи.

Изражајно читамо и анализирамо текстове на тему прољећа

Љубичица - Станко Ракита

Пролеће - Воја Царић

Здравица- Душана Радовића

Замјенице - ријечи које упућују на бића предмете и појаве (личне присвојне показне)

14. Основни појмови из науке

Основни појмови из науке (математика, геометрија, физика, хемија ...)

Сабирање, одузимање, дијелење, множење, права, дуж, полуправа..троугао, квадрат, метар, литар

Славне личности : Михаило Пупин Од пашњака до учењака

Књижевна врста: аутобиографија

Аска и Вук - Иво Андрић

ДОДАТАК 2: ПРОГРАМ 2007-08

	Читамо и разговарамо	Понављање и проверка	Учимо и вежбамо	Домаћи	Презентација и игра
1. Октобар 7.	Почетак нове школске године Читамо и разговарамо о почетку школске године у КОМЕТИ. О мотивима за учење српског језика и важности одржања националног идентитета, Први дан у школи Пјесма Ђака првака-Бранко Ћопић Ау што је школа згодна-Љубивоје Ршумовић	Понављање и проверка претходно стеченог знања: Вук Караџић Азбука -глас - слово, (самоглас. суглас) -ријечи, -реченице -велико слово Књижевна врста: - поезија Јова Јовановић Змај	Обрада слова: КД (Буквар стр. 38 -39) вежба писања и изражајног читања Проширивање знања о врстама реченица: обавештајне упитне, узвичне; одричне - потврдне одвојено писање негације са глаголима Народна песма Киша пада трава расте	Забавна граматика 1: (стр. 22- 23 и стр.42) Научити напамет или изражајно читати пјесмицу по избору : Ау што је школа згодна Љубивоје Ршумовић Хвала - пјесма о јесени Ј. Ј.Змај	Протекло лето подстицање вербалног изражавања Вежба изражајног читања Хвала - песма о јесени Ј.Ј.Змај
2. Октобар 21.	Пријатељ се у невољи познаје Читамо и разговарамо о пријатељству Песме Добри пријатељи Ј. Ј. Змај Тајна- Мирослав Антић Шапутање- Драган Лукић Анализа приче Свитац тражи пријатеља Народне пословице о пријатељству	Понављање и проверка претходно стеченог знања у виду разговора, игре, диктата или кратког теста ПРАВИЛА ЗА ИЗРАЖАЈНО ЧИТАЊЕ И РЕЦИТОВАЊЕ	Обрада слова: БЧ (Буквар стр. 42-43) вежба писања и изражајног читања Народне умотворине Пословице - народне умотворине (о пријатељству)	Забавна граматика 1 (стр. 24 25) Научити напамет или изражајно читати песмицу по избору 1. Добри пријатељи 2. Тајна 3.Шапутање	Причај ми причу вербално изражавање по сликама Игра по групама састављање реченица (пословица) од задатих речи.
3.	Оријентација у простору (географија)	Понављање и проверка	Обрада слова: ЂХ (Буквар стр. 46-47)	Забавна граматика 1 (стр. 26-27)	

Новембар 4.	<p>Читамо пјесмицу и разговарамо о појму домовина. Шта волим Ј.Ј. Змај</p> <p>Оријентација на географској карти Србије, уочавање облика рељефа, воде, насеља, упознавање граница главних градова ријека и планина)</p>		<p>Правилно писање гласова ћ - ч</p> <p>Речи које се римују Забавна граматика смешна страна римовања</p>	<p>Научити напамет или изражајно читати пјесмицу : Шта волим Ј.Ј.Змај</p>	<p>Припремити карту Србије и неколико слијепих карата</p> <p>Игра по групама Мало игре - мало знања (из дјечији часопис Школарка)</p>
4. Новембар 18.	<p>Осећања Читамо приче и пјесме које говоре о осећањима Са мном има нека грешка Влада Стојиљковић (Читанка 1 стр. 8) Деца могу да полете _ Љубивоје Ршумовић (?) Мрак - Ј.Ј. Змај (Читанка 2 стр. 20) Шаренорепа - Гроздана Олујић (Читанка 2 стр. 32)</p>	Понављање и провјера	<p>Обрада слова: ЖФ (Буквар стр. 50 -51)</p> <p>Ријечи које имају различите облике а слично или исто значење (мрак тама помрчина, смејати се, смешити се, кикотати се, церкати се) (Читанка 1 стр. 65) (Читанка 3 стр. 20) (Забавна граматика 2 стр. 44)</p>	<p>Забавна граматика: (стр. 28-29)</p> <p>Научити напамет или изражајно читати пјесмицу по избору: Мрак Ј.Ј.Змај Са мном има нека грешка Влада Стојиљковић Деца могу да полете _ Љубивоје Ршумовић</p>	<p>Да ти причам причу (Забавна граматика 2 стр. 11)</p> <p>Разиграна математика : Задатак за стрије који боље разумију српски (часопис-Школарка)</p>
5. Децембар 2.	<p>Некад и сад (историја) Како се некад живјело у Србији (породица, школа, село, град, исхрана, одјевање) (Свет око нас 3) (Природа и друштво 3. стр. 134) Разликовање временске</p>	Понављање и провјера	<p>Обрада слова: ЦЊ (Буквар стр. 54 -55)</p> <p>Речи са супротним значењем (горко-слатко, храпаво - глатко, слабо - јако, тешко</p>	<p>Забавна граматика: (стр. 30-31)</p> <p>Научити пјесмицу: Зимска песма Јова Јовановић Змај</p>	<p>Донијети фотографије и предмете из прошлости; старе новчанице, разгледнице и поштанске марке, ...</p>

	одреднице: пре, после, сада, јуче, данас, сутра дијелови дана, дани у недељи, мјесеци, годишња доба.		- лако) (Читанка 1 стр. 75) (Забавна граматика 2 стр.44)		Игра: Дани у седмици :провера познавања редоследа дана у седмици као и значење временске одреднице јуче данас сутра прекосутра исл. Игра: Прегруписавање
6. Децембар 16.	Пратимо промјене у природи /зима Читамо и разговарамо о зими Прича Сликарка зима - Десанка Максимовић (Читанка 2 стр. 72) Песма Зимска песма Ј.Ј. Змај Празничне песме и успаванке Божићна песмица (Читанка 1 стр. 107)	Шта смо до сад научили сва су слова пређена !!! ПРАВИЛА ЗА ДОБРО ПИСАЊЕ	Обрада слова: ЂЦ (Буквар стр. 58 -59) Бајке - књижевна врста Славне личности: Десанка Максимовић Усмена народна књижевност: лирске и епске пјесме Празничне пјесме и успаванке Провери знање о годишњим добима Свет око нас (стр.132)	Забавна граматика: (стр. 32-33) Научити напамет или изражајно читати пјесмицу : Деда Мраз Драгомир Ђорђевић	Обрада пјесме: Деда Мраз Драгомир Ђорђевић (Буквар стр.142) Моје жеље за Деда Мраза - писмена вјежба Моје жеље за Деда Мраза - писмена вјежба
Децембар 30. НОВОГОДИШЊА ПРИРЕДБА					
7. Јануар 13.	Наше наслеђе, Читамо и разговарамо о нашој културној традицији. Упознавање са обичајима нашег народа: рођендани , Славе Божић, Ускрс, Нова година, Свети Сава - Школска слава Свети Сава и ђаци - Народна прича Свети Сава и сељак без среће - Народна прича	Понављање и провјера	Увод у нову област из граматике: Дијелови реченице и врсте ријечи Обичајне народне пјесме(пјеване о славама, свадбама, на жетви.. изражавала се љубав, њежност, радост, тугу...)	Забавнаграматика1 (стр38.)	Златно јагње (Прича о Светом Сави кад је био дете) Светлана Велмар Јанковић Евентуално донијети ношњу, икону, кандило, бадњак или нешто слично везано за обичаје; евентуална презентација демонстрација прављења

	Мајка Јову у ружи родила - обичајне народне пјесме				славског колача ...
8. Јануар 27.	ПОРОДИЦА Читамо и разговарамо о породици (породично стабло, чланови породице, основни родбински односи) Бака и они други - Влада Стојиљковић (Буквар стр. 146) Бака - Десанка Максимовић Мати - Ј.Ј. Змај(Читанка 1 стр. 82) Седам прUTOва Народна приповјетка Писање састава - Чалан моје породице	Понављање и провјера	Именице - ријечи које именују предмете, бића и појаве (властите, збирне, градивне) Појмови : род, број, падеж) Загонетке- игра ријечи која се састоји од необичног питања у којем се крије одговор	Забавна граматика(2стр.38)	Игра: На слово наслово (Забавна граматика 2 стр.22)
9. Фебруар 10.	Ко добро чини добрим му се враћа Читамо и разговарамо о причама које говоре о добрим дјелима. Басна Лав и миш :басна по Езопу Голуб и пчела народна прича (Читанка 1 стр. 38) Свети Сава и млад човек - Симеон Маринковић	Понављање и провера	Још о именицама(род, број, падеж) Ријечи са увећаним значењем Ријечи са умањеним значењем	(Забавнаграматика 2 стр. 48) (Забавнаграматика 3 стр 42)	Игра: Причање по сликама
Фебруар 24.	????? ШКОЛСКИ РАСПУСТ (18 -22 + субота(23) и недеља(24) фебруар)				
10. Март 2.	Лепа реч и гвоздена врата отвара Разговор животу у групи, о	Понављање и провера	Учимо и вјежбамо: Глаголи - ријечи које означавају радњу (ради	Забавна граматика: (2 стр. 42)	Загонетке, изреке, Питалице, пословице,

(Март 9.)	лијепом понашању, међуљудским односима. Две козе - Доситеј Обрадовић (Читанка 1 стр. 67 Гозба - Мирослав Антић (Читанка 1 стр. 62) Тужибаба - Душан Радовић(Читанка 1 стр. 68) Ветар и сунце Народна приповијетка		пева), стање(расте снева) збивање (грми, сева) Пера као доктор - Ј.Ј.Змај Читанка 2 стр.70)	Научити напамет или изражајно читати пјесмицу: Пера као доктор - Ј.Ј.Змај Читанка 2 стр.70)	бројалице ребуси- Школарка) Глаголи (Забавна гран.2 стр 24) Граматичка укрштеница, пронађи и заокружи глаголе(Читанка 2 стр 131)
11. Март 16. (Март 23)	КО СЕ ВОЛИ ТАЈ СЕ ПИШЕ Читамо и разговарамо о љубави хумор -.. Прва љубав Бранислав Нушић (Славне личности) Стакларева љубав Гроздана Олујић	Понављање и провјера	Још о глаголима: глаголска времена (прошло, садашње будуће)	Забавна граматика: (стр.)	Читаоница Семантичка вјежба Тумачење израза Песма о носу и о заносу -
12. Март 30. (Април 6.)	Шаливе приче и пјесме Изокренута прича Бранко Ћопић А зашто он вежба Душан Радовић Драма Једна смешна песма (прича из детињства Д. Радовића Читанка3 стр. 132)	Понављање и провјера	Придјевни - речи које описују именицу (присвојни, описни градивни) Драма Глумимо: Два вица (Читанка1 стр.49)	Забавна граматика: (стр.)	Рад у групама на Ћопићевој Изокренутој причи
April 13 ili 20. ?????? Школски распуст (21 Ђ 25 + субота (19 и 26) и недеља (20 и 27)					
13.	Пратимо промјене у природи /прољеће	Понављање и провјера	Заменице - ријечи које упућују на бића предмете и	Забавна граматика: (стр.)	Дио сусрета у природи

April 27 (Maj 4.)	Читамо и разговарамо о промјенама у природи Љубичица - Станко Ракита (Читанка 1 стр. 44) Пролеће - Воја Царић (Читанка 1 стр. 46) Здравица Душана Радовића		појаве (личне присвојне показне)	Научити напамет или изражајно читати пјесмицу : Здравица Душана Радовића	
14. Maj 11. (Maj 18.)	Свијет науке Основни појмови из науке: математика, физика, хемија..(сабирање, одузимање, дијелење, множење..права, дуж, полуправа, трокут квадрат, метар, литар Славне личности: Никола Тесла	Понављање и провјера	Бројеви	Забавна граматика: (стр.) Читаћемо и разговарати за крај о причи Аска и вук Иво Андрић	Забавна математика
Maj 25 ili (Jun 1.) ПРИРЕДБА ЗА КРАЈ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ					